משנה · סדר זרעים

משנה מעשרות

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

משנה מעשרות

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/משנה-מעשרות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 6
פרק ד 7
פרק ה 8

פרק א

א כְּלָל אָמְרוּ בַּמַּעַשְׂרוֹת, כָּל שֶׁהוּא אוֹכֶל, וְנִשְׁמָר, וְגִדּוּלָיו מִן הָאָרֶץ, חַיָּב בַּמַּעַשְׂרוֹת. וְעוֹד כְּלָל אַחֵר אָמְרוּ, כָּל שֶׁתְּחִלָּתוֹ אוֹכֶל וְסוֹפוֹ אוֹכֶל, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא שׁוֹמְרוֹ לְהוֹסִיף אוֹכֶל, חַיָּב קָטָן וְגָדוֹל. וְכָל שֶׁאֵין תְּחִלָּתוֹ אוֹכֶל אֲבָל סוֹפוֹ אוֹכֶל, אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיֵּעָשֶׂה אוֹכֶל:

ב מֵאֵימָתַי הַפֵּרוֹת חַיָּבוֹת בַּמַּעַשְׂרוֹת. הַתְּאֵנִים, מִשֶּׁיַּבְחִילוּ. הָעֲנָבִים וְהָאֲבָשִׁים, מִשֶּׁהַבְאִישׁוּ. הָאוֹג וְהַתּוּתִים, מִשֶּׁיַּאְדִּימוּ. וְכָל הָאֲדֻמִּים, מִשֶּׁיַּאְדִּימוּ. הָרִמּוֹנִים, מִשֶּׁיִּמַּסּוּ. הַתְּמָרִים, מִשֶּׁיִּטִּילוּ שְׂאֹר. הָאֲפַרְסְקִים, מִשֶּׁיִּטִּילוּ גִּידִים. הָאֱגוֹזִים, מִשֶּׁיֵּעָשׂוּ מְגוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הָאֱגוֹזִים וְהַשְּׁקֵדִים, מִשֶּׁיַּעֲשׂוּ קְלִפָּה:

ג הֶחָרוּבִין, מִשֶּׁיִּנָּקְדוּ. וְכָל הַשְּׁחוֹרִים, מִשֶּׁיִּנָּקְדוּ. הָאֲגָסִים וְהַקְּרֶסְטוֹמְלִין וְהַפְּרִישִׁין וְהָעֲזַרְדִים, מִשֶּׁיִּקָּרְחוּ. וְכָל הַלְּבָנִים, מִשֶּׁיִּקָּרְחוּ. הַתִּלְתָּן, מִשֶּׁתְּצַמַּח. הַתְּבוּאָה וְהַזֵּיתִים, מִשֶּׁיַּכְנִיסוּ שְׁלִישׁ:

ד וּבְיָרָק, הַקִּשּׁוּאִין וְהַדְּלוּעִים וְהָאֲבַטִּיחִים וְהַמְּלָפְפוֹנוֹת, הַתַּפּוּחִים וְהָאֲתְרוֹגִין, חַיָּבִים גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים. רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר אֶת הָאֲתְרוֹגִים בְּקָטְנָן. הַחַיָּב בַּשְּׁקֵדִים הַמָּרִים, פָּטוּר בַּמְּתוּקִים, הַחַיָּב בַּמְּתוּקִים, פָּטוּר בַּמָּרִים:

ה אֵיזֶהוּ גָּרָן לַמַּעַשְׂרוֹת. הַקִּשּׁוּאִים וְהַדְּלוּעִים, מִשֶּׁיְּפַקְּסוּ. וְאִם אֵינוֹ מְפַקֵּס, מִשֶּׁיַּעֲמִיד עֲרֵמָה. אֲבַטִּיחַ, מִשֶּׁיְּשַׁלֵּק. וְאִם אֵינוֹ מְשַׁלֵּק, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה מֻקְצֶה. יָרָק הַנֶּאֱגָד, מִשֶּׁיֵּאָגֵד. אִם אֵינוֹ אוֹגֵד, עַד שֶׁיְּמַלֵּא אֶת הַכְּלִי. וְאִם אֵינוֹ מְמַלֵּא אֶת הַכְּלִי, עַד שֶׁיְּלַקֵּט כָּל צָרְכּוֹ. כִּלְכָּלָה, עַד שֶׁיְּחַפֶּה. וְאִם אֵינוֹ מְחַפֶּה, עַד שֶׁיְּמַלֵּא אֶת הַכְּלִי. וְאִם אֵינוֹ מְמַלֵּא אֶת הַכְּלִי, עַד שֶׁיְּלַקֵּט כָּל צָרְכּוֹ. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים, בְּמוֹלִיךְ לַשּׁוּק. אֲבָל בְּמוֹלִיךְ לְבֵיתוֹ, אוֹכֵל מֵהֶם עָרַאי עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְבֵיתוֹ:

ו הַפֵּרֶד וְהַצְּמוּקִין וְהֶחָרוּבִין, מִשֶּׁיַּעֲמִיד עֲרֵמָה. הַבְּצָלִים, מִשֶּׁיְּפַקֵּל. וְאִם אֵינוֹ מְפַקֵּל, מִשֶּׁיַּעֲמִיד עֲרֵמָה. הַתְּבוּאָה, מִשֶּׁיְּמָרֵחַ. וְאִם אֵינוֹ מְמָרֵחַ, עַד שֶׁיַּעֲמִיד עֲרֵמָה. הַקִּטְנִיּוֹת, מִשֶּׁיְּכַבֵּר. וְאִם אֵינוֹ כוֹבֵר, עַד שֶׁיְּמָרֵחַ. אַף עַל פִּי שֶׁמֵּרַח, נוֹטֵל מִן הַקֻּטָּעִים וּמִן הַצְּדָדִים וּמִמַּה שֶּׁבְּתוֹךְ הַתֶּבֶן, וְאוֹכֵל:

ז הַיַּיִן, מִשֶּׁיְּקַפֵּף. אַף עַל פִּי שֶׁקִּפֵּף, קוֹלֵט מִן הַגַּת הָעֶלְיוֹנָה וּמִן הַצְּנוֹר, וְשׁוֹתֶה. הַשֶּׁמֶן, מִשֶּׁיֵּרֵד לָעוּקָה. אַף עַל פִּי שֶׁיָּרַד, נוֹטֵל מִן הָעֲקָל וּמִבֵּין הַמֶּמֶל וּמִבֵּין הַפַּצִּים, וְנוֹתֵן לַחֲמֻטָּה וְלַתַּמְחוּי, אֲבָל לֹא יִתֵּן לַקְּדֵרָה וְלַלְּפָס כְּשֶׁהֵן רוֹתְחִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, לַכֹּל הוּא נוֹתֵן, חוּץ מִדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֹמֶץ וְצִיר:

ח הָעִגּוּל, מִשֶּׁיַּחֲלִיקֶנּוּ. מַחֲלִיקִים בְּתְאֵנִים וּבַעֲנָבִים שֶׁל טֶבֶל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר. הַמַּחֲלִיק בַּעֲנָבִים, לֹא הֶכְשֵׁר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הֶכְשֵׁר. הַגְּרוֹגָרוֹת, מִשֶּׁיְּדוּשׁ. וּמְגוּרָה מִשֶּׁיְּעַגֵּל. הָיָה

דְּשׁ בֶּחָבִית וּמְעַגֵּל בַּמְּגוּרָה, נִשְׁבְּרָה הֶחָבִית וְנִפְתְּחָה הַמְּגוּרָה, לֹא יֹאכַל מֵהֶם עֲרַאי. רַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר:

פרק ב

א הָיָה עוֹבֵר בַּשּׁוּק וְאָמַר, טְלוּ לָכֶם תְּאֵנִים, אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. לְפִיכָךְ אִם הִכְנִיסוּ לְבָתֵּיהֶם, מְתַקְּנִים וַדַּאי. טְלוּ וְהַכְנִיסוּ לְבָתֵּיכֶם, לֹא יֹאכְלוּ מֵהֶם עֲרַאי. לְפִיכָךְ אִם הִכְנִיסוּ לְבָתֵּיהֶם, אֵינָם מְתַקְּנִים אֶלָּא דְּמַאי:

ב הָיוּ יוֹשְׁבִין בַּשַּׁעַר אוֹ בַחֲנוּת, וְאָמַר, טְלוּ לָכֶם תְּאֵנִים, אוֹכְלִין וּפְטוּרִין, וּבַעַל הַשַּׁעַר וּבַעַל הַחֲנוּת חַיָּבִין. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר, עַד שֶׁיַּחֲזִיר אֶת פָּנָיו, אוֹ עַד שֶׁיְּשַׁנֶּה מְקוֹם יְשִׁיבָתוֹ:

ג הַמַּעֲלֶה פֵּרוֹת מִן הַגָּלִיל לִיהוּדָה, אוֹ עוֹלֶה לִירוּשָׁלַיִם, אוֹכֵל מֵהֶם עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְמָקוֹם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ, וְכֵן בִּיהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לִמְקוֹם הַשְּׁבִיתָתָה. וְהָרוֹכְלִין הַמְּחַזְּרִין בָּעֲיָרוֹת, אוֹכְלִים עַד שֶׁמַּגִּיעִים לִמְקוֹם הַלִּינָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן הוּא בֵיתוֹ:

ד פֵּרוֹת שֶׁתְּרָמָן עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר מִלֶּאֱכֹל מֵהֶם עֲרַאי. וַחֲכָמִים מַתִּירִין, חוּץ מִכַּלְכָּלַת תְּאֵנִים שֶׁתְּרָמָהּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר, וַחֲכָמִים אוֹסְרִין:

ה הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ, הֵילָךְ אִסָּר זֶה וְתֵן לִי בּוֹ חֲמֵשׁ תְּאֵנִים, לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אוֹכֵל אַחַת אַחַת, פָּטוּר, וְאִם צֵרַף, חַיָּב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַעֲשֶׂה בְּגִנַּת וָרְדִים שֶׁהָיְתָה בִּירוּשָׁלַיִם, וְהָיוּ תְּאֵנִים נִמְכָּרוֹת מִשָּׁלֹשׁ וּמֵאַרְבַּע בְּאִסָּר, וְלֹא הֻפְרַשׁ מִמֶּנָּה תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר מֵעוֹלָם:

ו הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ, הֵילָךְ אִסָּר זֶה בְּעֶשֶׂר תְּאֵנִים שֶׁאֲבֹר לִי, בּוֹסֵר וְאוֹכֵל. בְּאֶשְׁכּוֹל שֶׁאֲבֹר לִי, מְגַרְגֵּר וְאוֹכֵל. בְּרִמּוֹן שֶׁאֲבֹר לִי, פּוֹרֵט וְאוֹכֵל. בַּאֲבַטִּיחַ שֶׁאֲבֹר לִי, סוֹפֵת וְאוֹכֵל. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ בְּעֶשְׂרִים תְּאֵנִים אֵלּוּ, בִּשְׁנֵי אֶשְׁכּוֹלוֹת אֵלּוּ, בִּשְׁנֵי רִמּוֹנִים אֵלּוּ, בִּשְׁנֵי אֲבַטִּיחִים אֵלּוּ, אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ וּפָטוּר, מִפְּנֵי שֶׁקָּנָה בְּמֻחְבָּר לַקַּרְקַע:

ז הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְקָצוֹת עִמּוֹ בְּתְאֵנִים, אָמַר לוֹ עַל מְנָת שֶׁאוֹכַל תְּאֵנִים, אוֹכֵל וּפָטוּר. עַל מְנָת שֶׁאוֹכַל אֲנִי וּבְנֵי בֵיתִי, אוֹ שֶׁיֹּאכַל בְּנִי בִּשְׁכָרִי, הוּא אוֹכֵל וּפָטוּר, וּבְנוֹ אוֹכֵל וְחַיָּב. עַל מְנָת שֶׁאוֹכַל בִּשְׁעַת הַקְּצִיעָה וּלְאַחַר הַקְּצִיעָה, בִּשְׁעַת הַקְּצִיעָה אוֹכֵל וּפָטוּר, וּלְאַחַר הַקְּצִיעָה אוֹכֵל וְחַיָּב, שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה. זֶה הַכְּלָל, הָאוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה, פָּטוּר, וְשֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה, חַיָּב:

ח הָיָה עוֹשֶׂה בִלְבָסִים, לֹא יֹאכַל בִּבְנוֹת שֶׁבַע. בִּבְנוֹת שֶׁבַע, לֹא יֹאכַל בִּלְבָסִים. אֲבָל מוֹנֵעַ הוּא אֶת עַצְמוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לִמְקוֹם הַיְּפוֹת וְאוֹכֵל. הַמַּחֲלִיף עִם חֲבֵרוֹ, זֶה לֶאֱכֹל וְזֶה לֶאֱכֹל, זֶה לִקְצוֹת וְזֶה לִקְצוֹת, זֶה לֶאֱכֹל וְזֶה לִקְצוֹת, חַיָּב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַמַּחֲלִיף לֶאֱכֹל, חַיָּב, וְלִקְצוֹת, פָּטוּר:

פרק ג

א הַמַּעֲבִיר תְּאֵנִים בַּחֲצֵרוֹ לִקְצוֹת, בָּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. הַפּוֹעֲלִים שֶׁעִמּוֹ, בִּזְמַן שֶׁאֵין לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת, אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. אֲבָל אִם יֵשׁ לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת, הֲרֵי אֵלּוּ לֹא יֹאכְלוּ:

ב הַמּוֹצִיא פּוֹעֲלָיו לַשָּׂדֶה, בִּזְמַן שֶׁאֵין לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת, אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. וְאִם יֵשׁ לָהֶם עָלָיו מְזוֹנוֹת, אוֹכְלִין אַחַת מִן הַתְּאֵנָה, אֲבָל לֹא מִן הַסַּל וְלֹא מִן הַקֻּפָּה וְלֹא מִן הַמַּקְצֶה:

ג הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת בְּזֵיתִים, אָמַר לוֹ עַל מְנָת לֶאֱכֹל זֵיתִים, אוֹכֵל אֶחָד אֶחָד וּפָטוּר. וְאִם צָרַךְ, חַיָּב. לְנַבֵּשׁ בִּבְצָלִים, אָמַר לוֹ עַל מְנָת לֶאֱכֹל יָרָק, מְקַרְטֵם עֶלֶה עֶלֶה וְאוֹכֵל. וְאִם צָרַךְ, חַיָּב:

ד מָצָא קְצִיצוֹת בַּדֶּרֶךְ, אֲפִלּוּ בְצַד שְׂדֵה קְצִיצוֹת, וְכֵן תְּאֵנָה שֶׁהִיא נוֹטָה עַל דֶּרֶךְ, וּמָצָא תַּחְתֶּיהָ תְּאֵנִים, מֻתָּרוֹת מִשּׁוּם גֵּזֶל וּפְטוּרוֹת מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת. וּבְזֵיתִים וּבְחָרוּבִים, חַיָּבִים. מָצָא גְּרוֹגָרוֹת, אִם דָּרְסוּ רוֹב בְּנֵי אָדָם, חַיָּב, וְאִם לָאו, פָּטוּר. מָצָא פִּלְחֵי דְּבֵלָה, חַיָּב, שֶׁיָּדוּעַ שֶׁהֵן מִדָּבָר גָּמוּר. וְהֶחָרוּבִין, עַד שֶׁלֹּא כָנָסָן לִרְאשׁ הַגַּג, מוֹרִיד מֵהֶם לִבְהֵמָה, פָּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַחֲזִיר אֶת הַמּוֹתָר:

ה אֵיזוֹ הִיא חָצֵר שֶׁהִיא חַיֶּבֶת בַּמַּעֲשְׂרוֹת, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, חָצֵר הַצּוֹרִית, שֶׁהַכֵּלִים נִשְׁמָרִים בְּתוֹכָהּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, כָּל שֶׁאָחַד פּוֹתֵחַ וְאֶחָד נוֹעֵל, פְּטוּרָה. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר, כָּל שֶׁאֵין אָדָם בּוֹשׁ מִלֶּאֱכֹל בְּתוֹכָהּ, חַיֶּבֶת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, כָּל שֶׁנִּכְנָס לְהּ וְאֵין אוֹמַר מָה אַתָּה מְבַקֵּשׁ, פְּטוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שְׁנֵי חֲצֵרוֹת זוֹ לִפְנִים מִזּוֹ, הַפְּנִימִית חַיֶּבֶת, וְהַחִיצוֹנָה פְּטוּרָה:

י הַגַּגּוֹת פְּטוּרִין, אַף עַל פִּי שֶׁהֵם שֶׁל חָצֵר הַחַיֶּבֶת. בֵּית שַׁעַר, אַכְסַדְרָה וּמִרְפֶּסֶת, הֲרֵי אֵלּוּ כֶּחָצֵר, אִם חַיֶּבֶת, חַיָּבִין, וְאִם פְּטוּרָה, פְּטוּרִים:

יא הַצְּרִיפִין וְהַבָּרָגְנִין וְהָאֶלְקָטְיוֹת, פְּטוּרִין. סֻכַּת גִּנּוֹסַר, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רַחַיִם וְתַרְנְגוֹלִים, פְּטוּרָה. סֻכַּת הַיּוֹצְרִים, הַפְּנִימִית חַיֶּבֶת, וְהַחִיצוֹנָה פְּטוּרָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, כָּל שֶׁאֵינָהּ דִּירַת הַחַמָּה וְדִירַת הַגְּשָׁמִים, פְּטוּרָה. סֻכַּת הֶחָג בֶּחָג, רַבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּב, וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

ח תְּאֵנָה שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בֶּחָצֵר, אוֹכֶל אַחַת אַחַת וּפָטוּר. וְאִם צָרַךְ, חַיָּב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אַחַת בִּימִינוֹ וְאַחַת בִּשְׂמֹאלוֹ וְאַחַת בְּפִיו. עָלָה לְרֹאשָׁהּ, מְמַלֵּא חֵיקוֹ וְאוֹכֵל:

ט גֶּפֶן שֶׁהִיא נְטוּעָה בֶּחָצֵר, נוֹטֵל אֶת כָּל הָאֶשְׁכּוֹל. וְכֵן בְּרִמּוֹן, וְכֵן בַּאֲבַטִּיחַ, דִּבְרֵי רַבִּי טַרְפוֹן. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, מְגָרְגֵּר בָּאֶשְׁכּוֹלוֹת, וּפוֹרֵט בָּרִמּוֹן, וְסוֹפֶת בָּאֲבַטִּיחַ. כֻּסְבָּר שֶׁהִיא זְרוּעָה בֶּחָצֵר, מְקָרְטֵם עָלֶה עָלֶה וְאוֹכֵל. וְאִם צָרַךְ, חַיָּב. הַסְּאָה וְהָאֵזוֹב וְהַקּוֹרְנִית שֶׁבֶּחָצֵר, אִם הָיוּ נִשְׁמָרִים, חַיָּבִין:

י תְּאֵנָה שֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בֶּחָצֵר וְנוֹטָה לַגִּנָּה, אוֹכֵל כְּדַרְכּוֹ וּפָטוּר. עוֹמֶדֶת בַּגִּנָּה וְנוֹטָה לֶחָצֵר, אוֹכֵל אַחַת אַחַת, פָּטוּר. וְאִם צָרַךְ, חַיָּב. עוֹמֶדֶת בָּאָרֶץ וְנוֹטָה לְחוּצָה לָאָרֶץ, בְּחוּצָה לָאָרֶץ וְנוֹטָה לָאָרֶץ, הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הָעִקָּר. וּבְבָתֵּי עָרֵי חוֹמָה, הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הָעִקָּר. וּבְעָרֵי מִקְלָט, הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַנּוֹף. וּבִירוּשָׁלַיִם, הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַנּוֹף:

פרק ד

א הַכּוֹבֵשׁ, הַשּׁוֹלֵק, הַמּוֹלֵחַ, חַיָּב. הַמְכַמֵּן בָּאֲדָמָה, פָּטוּר. הַמְטַבֵּל בַּשָּׂדֶה, פָּטוּר. הַפּוֹצֵעַ זֵיתִים שֶׁיֵּצֵא מֵהֶם הַשֶּׁרֶף, פָּטוּר. הַסּוֹחֵט זֵיתִים עַל בְּשָׂרוֹ, פָּטוּר. אִם סָחַט וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ, חַיָּב. הַמְקַפֵּא לְתַבְשִׁיל, פָּטוּר. לִקְדָרָה, חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְבוֹר קָטָן:

ב תְּינוֹקוֹת שֶׁטָּמְנוּ תְּאֵנִים לְשַׁבָּת, וְשָׁכְחוּ לְעַשְּׂרָן, לֹא יֹאכְלוּ לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת עַד שֶׁיְּעַשְּׂרוּ. כַּלְכָּלַת שַׁבָּת, בֵּית שַׁמַּאי פּוֹטְרִין וּבֵית הִלֵּל מְחַיְּבִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף הַלּוֹקֵט אֶת הַכַּלְכָּלָה לִשְׁלֹחַ לַחֲבֵרוֹ, לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר:

ג הַנּוֹטֵל זֵיתִים מִן הַמַּעֲטָן, טוֹבֵל אֶחָד אֶחָד בְּמֶלַח וְאוֹכֵל. אִם מָלַח וְנָתַן לְפָנָיו, חַיָּב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, מִן הַמַּעֲטָן הַטָּהוֹר חַיָּב, וּמִן הַטָּמֵא פָּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַחֲזִיר אֶת הַמּוֹתָר:

ד שׁוֹתִים עַל הַגַּת, בֵּין עַל הַחַמִּין בֵּין עַל הַצּוֹנֵן פָּטוּר, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צָדוֹק מְחַיֵּב. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, עַל הַחַמִּין חַיָּב, וְעַל הַצּוֹנֵן פָּטוּר:

ה הַמְקַלֵּף שְׂעוֹרִים, מְקַלֵּף אַחַת אַחַת וְאוֹכֵל. וְאִם קִלֵּף וְנָתַן לְתוֹךְ יָדוֹ, חַיָּב. הַמּוֹלֵל מְלִילוֹת שֶׁל חִטִּים, מְנַפֶּה מִיָּד לְיָד וְאוֹכֵל. וְאִם נִפָּה וְנָתַן לְתוֹךְ חֵיקוֹ, חַיָּב. כֻּסְבָּר שֶׁזְּרָעָהּ לְזֶרַע, יַרְקָהּ פָּטוּר. זְרָעָהּ לְיָרָק, מִתְעַשֶּׂרֶת זֶרַע וְיָרָק. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, הַשָּׁבֶת מִתְעַשֶּׂרֶת זֶרַע וְיָרָק וְזֵירִין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵינוֹ מִתְעַשֵּׂר זֶרַע וְיָרָק אֶלָּא הַשַּׁחֲלִים וְהַגַּרְגִּיר בִּלְבָד:

י רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, תְּמָרוֹת שֶׁל תִּלְתָּן וְשֶׁל חַרְדָּל וְשֶׁל פּוֹל הַלָּבָן, חַיָּבוֹת בַּמַּעֲשֵׂר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, הַצָּלָף מִתְעַשֵּׂר תְּמָרוֹת וַאֲבִיּוֹנוֹת וְקַפְרֵס. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אֵין מִתְעַשֵּׂר אֶלָּא אֲבִיּוֹנוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן פֵּרִי:

פרק ה

א הָעוֹקֵר שְׁתָלִים מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ וְנָטַע לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ, פָּטוּר. לָקַח בִּמְחֻבָּר לַקַּרְקַע, פָּטוּר. לָקַט לִשְׁלֹחַ לַחֲבֵרוֹ, פָּטוּר. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, אִם יֵשׁ כַּיּוֹצֵא בָּהֶם נִמְכָּרִים בַּשּׁוּק, הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין:

ב הָעוֹקֵר לֶפֶת וּצְנוֹנוֹת מִתּוֹךְ שֶׁלּוֹ וְנוֹטֵעַ לְתוֹךְ שֶׁלּוֹ לְזֶרַע, חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא גָּרְנָן. בְּצָלִים, מִשֶּׁהִשְׁרִישׁוּ בָּעֲלִיָּה, טְהֵרוּ מִלְּטַמֵּא. נָפְלָה עֲלֵיהֶם מַפֹּלֶת וְהֵם מְגֻלִּים, הֲרֵי אֵלּוּ כִּנְטוּעִים בַּשָּׂדֶה:

ג לֹא יִמְכֹּר אָדָם אֶת פֵּרוֹתָיו מִשֶּׁבָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעַשְׂרוֹת לְמִי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעַשְׂרוֹת, וְלֹא בַשְּׁבִיעִית לְמִי שֶׁהוּא חָשׁוּד עַל הַשְּׁבִיעִית. וְאִם בִּכְּרוּ, נוֹטֵל אֶת הַבַּכּוּרוֹת וּמוֹכֵר אֶת הַשְּׁאָר:

ד לֹא יִמְכֹּר אָדָם אֶת תִּבְנוֹ וְאֶת גִּפְתּוֹ וְאֶת זַגָּיו לְמִי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעַשְׂרוֹת, לְהוֹצִיא מֵהֶן מַשְׁקִין. וְאִם הוֹצִיא, חַיָּב בַּמַּעַשְׂרוֹת וּפָטוּר מִן הַתְּרוּמָה, שֶׁהַתּוֹרֵם, בְּלִבּוֹ עַל הַקְּטוּעִים, עַל הַצָּדָדִים וְעַל מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַתֶּבֶן:

ה הַלּוֹקֵחַ שְׂדֵה יָרָק בְּסוּרְיָא, אִם עַד שֶׁלֹּא בָא לְעוֹנַת הַמַּעַשְׂרוֹת, חַיָּב. וּמִשֶּׁבָּא לְעוֹנַת הַמַּעַשְׂרוֹת, פָּטוּר, וְלוֹקֵט כְּדַרְכּוֹ וְהוֹלֵךְ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אַף יִשְׁכֹּר פּוֹעֲלִים וְיִלַּקֵּט. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים, בִּזְמַן שֶׁקָּנָה קַרְקַע, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁלֹּא קָנָה קַרְקַע, אִם עַד שֶׁלֹּא בָא לְעוֹנַת הַמַּעַשְׂרוֹת, פָּטוּר. רַבִּי אוֹמֵר, אַף לְפִי חֶשְׁבּוֹנוֹ:

ו הַמְתַמֵּד וְנָתַן מַיִם בַּמִּדָּה וּמָצָא כְדֵי מִדָּתוֹ, פָּטוּר. רַבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּב. מָצָא יוֹתֵר עַל כְּדֵי מִדָּתוֹ, מוֹצִיא עָלָיו מִמָּקוֹם אַחֵר לְפִי חֶשְׁבּוֹנוֹ:

ז חוֹרֵי הַנְּמָלִים שֶׁלָּנוּ בִּצַּד הָעֲרֵמָה הַחַיֶּבֶת, הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִים, שֶׁיְּדוּעַ שֶׁמִּדָּבָר הַגָּמוּר הָיוּ גּוֹרְרִין כָּל הַלַּיְלָה:

ח שׁוּם בַּעַל בֶּכִי, וּבָצָל שֶׁל רְכָפָא, וּגְרִיסִין הַקִּילְקִין, וְהָעֲדָשִׁים הַמִּצְרִיּוֹת, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אַף הַקַּרְקָס, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אַף הַקּוּטְנִים, פְּטוּרִים מִן הַמַּעַשְׂרוֹת, וְנִלְקָחִין מִכָּל אָדָם בַּשְּׁבִיעִית. זֶרַע לוּף הָעֶלְיוֹן, זֶרַע כְּרֵשִׁים, זֶרַע בְּצָלִים, זֶרַע לֶפֶת וּצְנוֹנוֹת, וּשְׁאָר זֶרְעוֹנֵי גִנָּה שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִים, פְּטוּרִים מִן הַמַּעַשְׂרוֹת, וְנִלְקָחִין מִכָּל אָדָם בַּשְּׁבִיעִית, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֲבִיהֶן תְּרוּמָה, הֲרֵי אֵלּוּ יֵאָכְלוּ: